

تبیین راهبردها و راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات دستجرد قم

علی دهپور^۱، مرتضی اشرفی^۲ و حسن بافرانی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۲۵

چکیده

با توجه به ادبیات موجود در این زمینه عوامل مؤثر بر راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد شناسایی و سپس با استفاده از روش دلفی چهار مرحله‌ای، توزیع پرسشنامه به صورت حضوری در بخش کیفی خبرگان و مدیران ارشد ادارات شهر دستجرد، و در بخش کمی کارشناسان اجرایی و کارکنان عالی رتبه ادارات شهر دستجرد انجام گردید در دور اول عوامل مؤثر بر راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد که از پژوهش‌های پیشین استخراج شده بودند، برای تعیین میزان اهمیت آن‌ها در اختیار اعضا قرار گرفت. علاوه بر این، از آنان خواسته شد که ایده‌های خود را در مورد عواملی که در این لیست نیستند ارائه کنند. در تحقیق حاضر برای تعیین پایایی پرسشنامه اول (خبرگان) از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که میزان آن ۰٫۸۷۹ بدست آمد که با توجه به این که این مقدار از ۰٫۷ بیشتر شده است بنابراین پرسشنامه اول از پایایی قابل قبول برخوردار است. همچنین در پرسشنامه دوم به علت استفاده از آزمون t برای تحلیل داده‌ها باید نرخ ناسازگاری به دست آمده از این تکنیک به عنوان مبنای کار جهت صحت پایایی پرسش نامه که بر مبنای مقایسات زوجی طراحی شده است، قرار گیرد که با توجه به نرخ ناسازگاری بدست آمده پایایی پرسشنامه اثبات گردید. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌های توزیع شده و تجزیه و تحلیل این داده‌ها اولویت بندی شاخص‌های شناسایی شده بدین شرح شد: اصول تجارت دارای بیشترین اولویت، مسولیت همگانی دارای اولویت دوم و معیار نظام اخلاقی دارای اولویت سوم می‌باشد.

کلید واژه‌ها: مسئولیت همگانی، اصول تجارت، نظام اخلاقی، مسئولیت اجتماعی، ادارات شهر دستجرد.

استناد فارسی (شیوه‌ی APA، ویرایش ششم، ۲۰۱۰؛ شیوه‌ی APSA)

دهپور، علی؛ اشرفی، مرتضی؛ بافرانی، حسن (۱۴۰۱). «تبیین راهبردها و راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات دستجرد قم». پژوهشنامه تاریخ، سیاست و رسانه، سال پنجم، شماره ۳، پیاپی ۱۹، صص ۱۴۴-۱۱۷.

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، گروه مدیریت موسسه آموزش عالی طلع مهر، قم، ایران. ایمیل: alidehparvar2000@gmail.com

^۲ استادیار گروه علوم سیاسی، اندیشکده مطالعات راهبردی کریمه (س)، شیراز، ایران. ایمیل: mortezaashrafi110@gmail.com

^۳ بخشدار بخش خلیجستان، قم، ایران.

کپی‌رایت © ۲۰۱۰، ایسک (اندیشکده مطالعات راهبردی کریمه شیراز). این متن، مقاله‌ای برای دسترسی آزاد است که با توجه به استاندارد بین‌المللی (Creative Commons Attribution) CCA نسخه 4.0 توزیع شده است و به دیگران اجازه می‌دهد این اثر را با رعایت شرایط، آن را با دیگران به اشتراک بگذارند و مطالب را اقتباس کنند.

۱. مقدمه

امروزه سازمان‌ها به دلیل تعاملات بیش از پیش با محیط اطرافشان و جامعه‌ای که در آن مشغول به فعالیت و حیات هستند، مجبورند برای ادامه فعالیت و کسب و کار به گونه‌ای با جامعه در تعامل باشند تا نه تنها به جامعه آسیب نرسانند، بلکه فعالیت و نتایج آن‌ها برای جامعه مفید باشد. یکی از مهم‌ترین مباحثی که در حال حاضر بسیاری از سازمان‌ها تلاش می‌کنند از طریق آن مقبولیت بیش‌تری به دست آورند، بحث مشروعیت یا شایستگی است. امروزه سازمان‌هایی می‌توانند حضور پررنگ‌تری در بازار داشته باشند که از مشروعیت برخوردار باشند. این مشروعیت نیز موضوعی نیست که بتوان آن را خرید یا از جایی وارد کرد، بلکه یک موضوع اعتباری است که سازمان‌ها باید با رفتارشان در سطح جامعه، آن را کسب کنند.

در این زمینه، الگوهای بسیاری در چند سال اخیر در دنیا معرفی شده است که سازمان‌ها با رعایت موازین آنان سعی در به دست آوردن مشروعیت و مقبولیت در سطح جامعه می‌کنند. اما در دین اسلام این موضوعات به کرات و به دفعات به‌عنوان رهنمودهای اساسی در قرآن کریم و در سخنان ائمه اطهار علیهم‌السلام آمده است که می‌تواند الگوی مناسبی برای سازمان‌های اسلامی باشد. هدف از این پژوهش، شناسایی راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد بوده است.

۲. مسئولیت اجتماعی اسلامی

۲-۱. موضوع و قلمرو سرمایه اجتماعی

سرمایه اجتماعی به‌عنوان یک اهرم حساس در دنیای مدرن که هر روز ارتباطاتش سطحی‌تر و کم‌عمق‌تر می‌شود (احمدی، ۱۳۸۵: ۲۳۴)؛ بشر امروز بیش از هر چیز نیاز به کنش‌های متقابل پر مایه در شبکه‌های اجتماعی و ارتباطاتی وسیع دارد تا بتواند از ساختار شکنی و هنجار شکنی آمیخته با زندگی اجتماعی خود جلوگیری کند یا حداقل روندی معکوس برای آن‌ها تعریف کند (مارتین ریزر، ۱۳۹۰: ۲۱۰ و ۲۲۳).

به‌طور کلی، سرمایه‌ی اجتماعی به شاخص‌هایی از قبیل میزان اطلاعات و آگاهی‌های عمومی، اندیشه و تفکر عقلانی، خیر خواهی، احساس و سطح عمومی اعتماد در جامعه، احساس تعهد اجتماعی، احساس تعلق اجتماعی، صداقت، هم‌دردی، وفاداری، هویت سازمانی، قدرت نفوذ و اقتدار فردی، میزان کنش‌ها و روابط متقابل بین اعضای یک گروه، هنجارهای اجتماعی یکسان، اعتبار، همکاری و همیاری، مشارکت اجتماعی و سیاسی، میزان و احساس امنیت در یک گروه یا جامعه، همبستگی، میزان و گستردگی تعاملات دوستانه، تعاملات خانوادگی و اجتماعی، میزان فساد در

سطح حاکمیت و جامعه، میزان دینداری، وجود ایدئولوژی مبتنی بر مصلحت عمومی، احساس و میزان عدالت اجتماعی و شکاف طبقاتی، سطوح ارزش‌های مشترک، نوع دوستی، قانون مداری، مردم‌گرایی، تحمل‌پذیری نسبت به تکثر، احترام متقابل، نظم‌پذیری و ثبات و عدم از هم گسیختگی اجتماعی و ... دلالت دارد (فصل، ۱۳۸۷: ۹۶-۹۱).

۲-۲. شاخص‌های سرمایه اجتماعی

در ابتدا برای مشخص‌تر شدن این شاخص‌ها، آن‌ها را به تفکیک ابعاد ساختاری، شناختی و هنجاری در جدول زیر می‌آوریم (اشرافی، ۱۳۹۴: ۹۳-۱۱۲):

جدول شماره ۱: ابعاد ساختاری، شناختی و هنجاری

بعد ساختاری ^۱	بعد شناختی ^۲	بعد هنجاری ^۳
روابط افقی	باورها	پیوند اجتماعی
رویه‌ها	نگرش‌ها	اعتماد اجتماعی
شبکه‌ها و روابط بین فردی	ارزش‌ها	ارتباط متقابل بین اعضا
نقش‌ها و قواعد	هنجارها	کیفیت روابط و تعامل اعضا

جدول شماره ۲: شاخص‌های سرمایه اجتماعی را به تفکیک تعاریف برخی اندیشمندان سرمایه اجتماعی

صاحب نظران	سطح تحصیل	شاخص‌های سرمایه اجتماعی	هدف
حین جاکوب	شبکه‌های اجتماعی فشرده	حفظ نظافت، عدم جرم و جنایت	امنیت اجتماعی
کلن لوری	روابط خانوادگی و اجتماعی	—	رشد اجتماعی و اقتصادی
پیربوردیو	مشارکت اعضا	روابط متقابل و اعتماد (بوردیو، ۱۳۸۱: ۳۲)	امنیت اقتصادی و اعتماد (فیلد جان، ۱۳۸۶: ۳۱)
جیمز کلمن	کنش افراد در درون ساخت	همسویی هنجارهای اجتماعی،	کنترل و نظارت بر پیوندهای اجتماعی
رابرت پوتنام	ارتباط متقابل اعضا در شبکه	اعتماد، هنجارها، آگاهی، مشارکت، نهادهای مدنی	توسعه اقتصادی و سیاسی
فرانسیس فوکویاما	هنجارها و ارزش‌های غیررسمی	همکاری، تعاون، صداقت، تعهد	امنیت اجتماعی (فوکویاما، ۱۳۸۶: ۱۰)

۲-۳. شاخص‌های مفهومی و کاربردی سرمایه اجتماعی

مفهوم سرمایه اجتماعی به علت آن که هنوز ادبیات آن از غنای لازم برخوردار نیست، در نوعی ابهام به سر می‌برد. لذا برای رسیدن به تصویری شفاف و اولیه لازم است تا پیشینه تاریخی آن مورد

^۱. بعد ساختاری: شامل الگوی پیوندهای میان اعضاء گروه و ترکیب سازماندهی این اعضاء است.

^۲. بعد شناختی: به کیفیت تعاملات و ارتباط اعضاء در درون یک گروه اشاره دارد.

^۳. بعد شناختی: کم‌تر قابل اندازه‌گیری بوده و می‌توان آن را ارزش‌های مشترک در میان اعضای یک گروه دانست.

توجه قرار گیرد. جیمز کلمن سرمایه اجتماعی را به‌سان ابعادی از ساختار اجتماعی برای بازیگران سیاسی یا اجتماعی معرفی کرده که می‌توانند هم‌چون منبع سرمایه مؤثری برای تحقق خواسته‌هایشان از آن استفاده کنند (کلمن، ۱۳۸۶: ۲۸۵-۲۹۰). شاخص‌های پیشنهادی پیچیده هستند و عبارتند از:

- ۱) تعهدات ایجاد شده: اگر شما بتوانید با انجام خدمتی برای بازیگری او را نسبت به خود متعهد و مدیون سازید، به سرمایه اجتماعی خود افزوده‌اید.
- ۲) دسترسی اطلاعاتی: اگر شما بتوانید به میزان بیش‌تر و دقیق‌تری از اطلاعات، آن هم در زمانی کم‌تر دست‌یابید، به سرمایه اجتماعی خود افزوده‌اید.
- ۳) استقرار در موقعیت هنجار اجتماعی: اگر شما بتوانید در موقعیتی قرار بگیرید که همراه و همسو با هنجارهای اجتماعی باشد، به سرمایه اجتماعی خود افزوده‌اید.
- ۴) کسب اقتدار: به هر میزان که شما بتوانید اعمال نفوذ مشروع و پذیرفته شده بر روی دیگر بازیگران برای خودتان کسب کنید به سرمایه اجتماعی افزوده‌اید.
- ۵) کسب هویت سازمانی: اگر شما بتوانید در درون شبکه ارتباطی یک سازمان مؤثر واقع شوید، در آن صورت از نفوذ بیش‌تری برخوردار شده و سرمایه اجتماعی‌تان افزایش می‌یابد (تاج‌بخش، ۱۳۸۴: ۱۰-۲۱).

۳. سرمایه اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران

بررسی تحول و سنجش میزان سرمایه اجتماعی به دلیل کیفی بودن و انتزاعی بودن مفهوم سرمایه اجتماعی و شاخص‌های مربوط به آن، با مشکلات جدی مواجه است. واضح است که یافتن عدد مشخص و قابل قبولی برای بیان سرمایه اجتماعی موجود در جامعه‌ای بزرگ و پیچیده هم‌چون ایران، غیر ممکن نباشد، کاری بس دشوار و سخت است، به‌خصوص اگر اطلاعات کلی دوره‌های متوالی موجود نباشد و یا منابع موجود قابل اعتماد نباشند، مشکل دو چندان خواهد شد.

۳-۱. اعتماد

باتوجه به این‌که مسئولیت اجتماعی ارتباط مستقیمی با عنصر اعتماد از عناصر سرمایه اجتماعی دارد، در این‌جا فقط به اعتماد خواهیم پرداخت. یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین شاخص‌های سنجش سرمایه اجتماعی، احساس و میزان اعتماد افراد جامعه در سطوح مختلف است (اکبری، ۱۳۸۳: ۱۱)؛ آمارهای مختلف در سال‌های متفاوت نشان می‌دهد که میزان اعتماد در سطح جامعه، در بازه زمانی ۱۳۵۳ تا ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹، افزایش پیدا کرده است. به‌عنوان مثال در سال ۱۳۵۳، حدود ۵۴ درصد از

افراد ابراز کرده‌اند که به مردم کم اعتماد دارند و حدود ۴۶ درصد ابراز کرده‌اند که زیاد اعتماد دارند. این در حالی است که در سال ۱۳۸۲، حدود ۲۸/۸ درصد ابراز کرده‌اند که تا حد کمی مردم قابل اعتماد هستند و ۷۲/۲ درصد اعلام نموده‌اند که مردم قابل اعتماد هستند (فاصل، ۱۳۸۷: ۹۷).

این آمارها نشان می‌دهد میزان اعتماد عمومی در سطح جامعه در سال ۱۳۵۳ کم بوده و در سال ۱۳۸۲ این رقم افزایش پیدا کرده است، اگر چه براساس آمارهای موجود نمی‌توان رقمی را برای کاهش یا افزایش اعتماد در میان مردم تخمین زد، اما از میان جامعه آماری یکصد نفری که توسط نویسندگان پایان‌نامه در میان تحصیل‌کردگان دانشگاه مفید در شهر قم با ارائه یک سؤال که میزان اعتماد شما به مردم «کم»، «تا حدودی» و یا «زیاد» است (۱۳۸۹) نتایج به دست آمده حکایت از این امر دارد، که ۱۳ درصد اعلام نموده‌اند که مردم قابل اعتماد هستند، ۶۱ درصد اعلام نموده‌اند تا حدودی مردم قابل اعتماد هستند و ۲۶ درصد نیز اعلام کرده‌اند تا حد کمی مردم قابل اعتماد هستند. در این صورت اگر مجموع ۱۳ و ۶۱ را به‌عنوان قابل اعتماد بودن در نظر بگیریم، ۷۴ درصد از دانشجویان مردم را قابل اعتماد می‌دانند. که با توجه به جو دانشگاهی و علمی موجود میان افراد مورد نظرسنجی، این امر قابل قبول بوده و با واقعیت منطبق می‌باشد (اشرفی، ۱۳۹۴: ۹۳-۱۱۲).

جدول شماره ۳: میزان اعتماد عمومی در سطح جامعه

نگرش	سال ۱۳۵۳	سال ۱۳۸۲	سال ۱۳۸۹
کم	۵۴	۲۸/۸	۲۶
زیاد	۴۶	۷۲/۲	۷۴

۳-۲. پیامدهای کاهش سرمایه اجتماعی در ایران

کاهش سرمایه اجتماعی، پیامدهای متعدد و وسیعی دارد، یوهان گالتونگ معتقد است در راستای کاهش کنش‌های متقابل افراد و از هم گسیختگی ساختارهای کنشی که اساس تشکیل و تقویت سرمایه اجتماعی را می‌دهد، باید انتظار چند پدیده‌ی اجتماعی را داشته باشیم که متأسفانه در ایران به‌طور فزاینده‌ای شاهد چنین پیامدهایی هستیم:

۳-۲-۱. جهت‌گیری‌های خودخواهانه: ابتدا انتظار می‌رود که افراد یک جامعه به سرعت جهت‌گیری‌های خودخواهانه و منافع شخصی را جایگزین حقوق و تعهدات متقابل که ترکیب پیچیده‌ای از جهت‌گیری خودخواهانه و دگرخواهانه است، کنند؛ این مسأله در ایران با درصد قابل توجهی قابل تبیین است.

۲-۲-۳. افزایش فساد و انحرافات اجتماعی: دومین پیامد کاهش سرمایه اجتماعی در سطح جامعه، افزایش فساد و انحرافات اجتماعی است. در ایران، طبق گزارش‌های دفتر آسیب دیدگان سازمان بهزیستی کشور، هر ساله با رشد ۱۰ الی ۱۵ درصدی آسیب‌ها و انحرافات اجتماعی مواجه بوده‌ایم و آمارهای جمع‌آوری شده توسط نیروی انتظامی و وزارت کشور نیز نشان دهنده‌ی رشد ضریب آسیب‌های اجتماعی کشور بوده است (فاصل، ۱۳۸۷: ۱۰۷).

۳-۲-۳. کاهش اهمیت شبکه‌های اجتماعی: کاهش اهمیت شبکه‌های اجتماعی یکی دیگر از پیامدهای کاهش سرمایه اجتماعی است. افراد جامعه به‌طور مستمر و به راحتی پیوندهای خود را با یکدیگر به خاطر عدم اعتماد متقابل می‌گسلند و روابط میان افراد به‌طور فزاینده‌ای سست و سطحی می‌شود، پدیده‌ی گسست نسل‌ها در بعد جامعه و خانواده، که هم اکنون به‌عنوان یکی از تهدیدات در سطح کشور مطرح است، نشان دهنده‌ی وجود و ظهور پیامدهای افول سرمایه اجتماعی در ایران است (فاصل، ۱۳۸۷: ۱۰۸).

۴. روش تحقیق، جامعه آماری و روش گردآوری

۴-۱. روش تحقیق

تحقیق حاضر، با توجه به هدف، «کاربردی» است؛ زیرا از نتایج یافته‌های آن در جامعه مورد نظر استفاده می‌شود. تحقیق پیش رو، از نوع آمیخته (ترکیبی) می‌باشد. بدین صورت که مرحله اول آن کیفی و سپس کمی خواهد بود. در گام اول برای شناسایی راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد، ادبیات و پیشینه مطالعات مرتبط مورد بررسی قرار خواهد گرفت. سپس برای جمع‌بندی یافته‌های مذکور، از روش مصاحبه برای تکمیل و هم‌چنین تأیید عوامل استفاده خواهد شد. خروجی این مرحله، کلیه راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد را مورد گروه‌بندی قرار خواهد داد. سپس با استفاده از یافته‌های این مرحله، پرسشنامه طراحی خواهد شد؛ پرسشنامه طراحی شده برای تأیید روایی صوری و محتوایی در اختیار خبرگان آکادمیک قرار خواهد گرفت. سپس برای رتبه‌بندی ابعاد، مؤلفه‌ها و احتمالاً گویه‌ها پرسشنامه به صورت مقایسات زوجی در آمد تا با استفاده از آزمون t عوامل شناسایی شده مورد اولویت‌بندی قرار خواهد گرفت. در نتیجه روش تحقیق بر مبنای زیر می‌باشد:

شناسائی نوع پژوهش بر اساس هدف، «پژوهش کاربردی» و نوع پژوهش بر اساس ماهیت و روش، «توصیفی-پیمایشی»

۴-۲. جامعه آماری مقاله

جامعه‌ی آماری در این بخش از پژوهش، خبرگان، مدیران، کارشناسان اجرایی و کارکنان عالی‌رتبه ادارات شهر دستجرد خواهد بود که از سوابق اجرایی در زمینه‌ی راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد در سطوح مختلف برخوردار خواهد بود و به اصطلاح خبرگان آگاه نام دارند. این گروه برای انجام بخش کیفی پژوهش انتخاب و در فرایند مصاحبه شرکت خواهند کرد. در گام بعدی بر اساس وزن‌های به‌دست‌آمده، رتبه‌بندی نهایی عوامل و معیارهای مربوط به راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد ارائه خواهد شد. باتوجه به مراحل مختلف مقاله حاضر، جامعه آماری آن شامل موارد زیر خواهد بود.

مرحله کیفی که در این گام پس از بررسی ادبیات پیشینه و مبانی نظری تحقیقات گذشته، خبرگان و مدیران ارشد ادارات شهر دستجرد، که سابقه فعالیت آن‌ها بیش از ۱۵ سال و مدرک تحصیلی آن‌ها حداقل کارشناسی ارشد می‌باشد، برای انجام مصاحبه مدنظر می‌باشند. روش نمونه‌گیری هدفمند و معیار اتمام آن نیز اشباع نظری خواهد بود.

در مرحله کمی نیز برای انجام اولویت‌بندی، کارشناسان اجرایی و کارکنان عالی‌رتبه ادارات شهر دستجرد که مدرک تحصیلی آن‌ها حداقل کارشناسی می‌باشد و سابقه آن‌ها حداقل ۱۰ سال بوده که از بین آن‌ها به‌صورت هدفمند تعداد ۱۵ نفر انتخاب خواهند شد.

جدول شماره ۴: جامعه آماری تحقیق

خبرگان (خبرگان و مدیران ارشد ادارات شهر دستجرد که سابقه فعالیت آن‌ها بیش از ۱۵ سال و مدرک تحصیلی آن‌ها حداقل کارشناسی ارشد می‌باشد) که از بین آنها تعداد ۷ نفر به صورت هدفمند انتخاب خواهد شد.	خوشه اول	جامعه آماری
کارشناسان اجرایی و کارکنان عالی‌رتبه ادارات شهر دستجرد که مدرک تحصیلی آنها حداقل کارشناسی می‌باشد و سابقه آن‌ها حداقل ۱۰ سال بوده که از بین آنها به صورت هدفمند تعداد ۱۵ نفر انتخاب خواهند شد.	خوشه دوم	

با توجه به عدم استفاده از آزمون فرض، نمونه‌گیری به‌صورت هدفمند صورت می‌گیرد و در تحقیق حاضر از نمونه‌گیری کیفی قضاوتی و بر اساس نظرات خبرگان استفاده خواهد شد. در این مقاله در ابتدا ۷ نفر از خبرگان و مدیران ارشد ادارات شهر دستجرد به‌عنوان جامعه اول و تعداد ۱۵ نفر از کارشناسان اجرایی و کارکنان عالی‌رتبه شهر دستجرد به‌عنوان جامعه دوم انتخاب و با روش مصاحبه از آن‌ها راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد، استخراج شد و نتیجه این تحقیقات در قالب روش دلفی پرسشنامه‌ای بصورت پنج معیاری و براساس طیف لیکرت تنظیم گردید و از پاسخ دهنده خواسته شد که اهمیت هر یک از عوامل دخیل در قضیه راهکارهای ارتقاء

مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد را در قالب یکی از پاسخ‌های خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد، مشخص نموده و سپس با توجه به فراوانی پاسخ‌ها، عوامل مؤثر استخراج شد و بدین ترتیب راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد شناسایی شد و سپس در گام بعدی در قالب تکنیک *FAHP* پرسشنامه اولویت‌بندی عوامل (جدول مقایسات زوجی) در چهار ماتریس تهیه و در بین نمونه آماری توزیع شد و از این تکنیک جهت رتبه‌بندی عوامل، شناسایی و بهره‌برداری شد.

۳-۴. روش نمونه‌گیری

با توجه به عدم استفاده از آزمون فرض، نمونه‌گیری به صورت هدفمند صورت می‌گیرد و در تحقیق حاضر از نمونه‌گیری کیفی قضاوتی و بر اساس نظرات خبرگان استفاده شد.

در این پژوهش در ابتدا ۸ نفر از خبرگان و مدیران ارشد به‌عنوان جامعه اول و تعداد ۱۸ نفر از کارشناسان اجرایی و کارکنان عالی به عنوان جامعه دوم انتخاب و با روش مصاحبه از آن‌ها عوامل مؤثر بر راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد استخراج شد و نتیجه این تحقیقات در قالب روش دلفی پرسشنامه‌ای بصورت پنج معیاری و براساس طیف لیکرت تنظیم گردیده و از پاسخ دهنده خواسته شد که اهمیت هر یک از عوامل دخیل در قضیه عوامل مؤثر بر راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد را در قالب یکی از پاسخ‌های خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد، مشخص نموده و سپس با توجه به فراوانی پاسخ‌ها، عوامل مؤثر استخراج شدند و بدین ترتیب عوامل مؤثر بر راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد شناسایی شدند و سپس در گام بعدی در قالب تکنیک *AHP* پرسشنامه اولویت‌بندی عوامل (جدول مقایسات زوجی) در چهار ماتریس تهیه و در بین نمونه آماری توزیع شد و از این تکنیک جهت رتبه‌بندی عوامل شناسایی و بهره‌برداری شد.

۴-۴. نحوه گردآوری داده‌ها

پژوهش حاضر بر مبنای نوع کاربری، از دو الگوی کلی پژوهش شامل کتابخانه‌ای و میدانی بهره می‌برد. در بخش کتابخانه‌ای، اطلاعات از اسناد کتب و دیگر مراجع استخراج می‌گردد. در بخش میدانی از روش کیفی به صورت مصاحبه نیمه ساختاریافته به همراه پرسشنامه‌های محقق ساخته، برای دریافت نظرات کارشناسان و خبرگان حاضر در خصوص عوامل مؤثر بر راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد، استفاده گردید.

همچنین جهت شناسایی راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد، از تئوری‌ها و تحقیقات گذشته استفاده و با استفاده از روش دلفی، پرسشنامه‌ای به صورت مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت تنظیم گردید و در بین نمونه آماری توزیع و جهت رتبه‌بندی از تکنیک *FAHP* استفاده شد.

در مقاله حاضر اطلاعات مورد نیاز، توسط دو ابزار شاخص، گردآوری گردید. در مرحله اول با مراجعه به منابع کتابخانه‌ای شامل کتاب‌ها، مجلات و مقالات علمی معتبر، مطالب مربوط به ادبیات پژوهش جمع‌آوری و در مرحله دوم در این پژوهش اطلاعات به شیوه میدانی با استفاده از ابزار پرسشنامه توزیعی (در جامعه آماری نمونه) جمع‌آوری خواهد شد.

همچنین در بخش مطالعات کتابخانه‌ای استفاده از شیوه فیش برداری خواهد بود. فیش‌برداری است که محقق بخشی از یک متن مورد مطالعه را که در رابطه با مسئله تحقیق خود می‌یابد، روی آن ثبت نموده یا الصاق می‌نماید. فیش‌ها انواع گوناگون دارند؛ یعنی بر اساس سطح اطلاعات مربوط به منبع یا موضوع و نیز حجم مطلب انتخاب شده از متن، متفاوت‌اند. متن مورد استفاده برای ثبت در فیش ممکن است عین مطلب و به صورت نقل قول مستقیم یا برداشت محقق از مطلب و به صورت نقل قول غیرمستقیم یا ترجمه از متن به زبان دیگری باشد، یا همچنین ممکن است چکیده مطلب مورد مطالعه از متن و زبان اصلی یا از ترجمه باشد. بنابراین، فیش برای همه موارد مزبور مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

در تحقیق حاضر از دو پرسشنامه استفاده شده است. از خبرگان و متخصصین پرسیده شده است که، به نظر آن‌ها چه راهکارهایی به‌عنوان راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد محسوب می‌شود؟ خبرگان و مدیران ارشد ادارات شهر دستجرد به سؤالات به صورت طیف لیکرت پنج گزینه‌ای جواب داده‌اند. پرسشنامه، طبق مقیاسات زوجی عوامل شناسایی شده طراحی خواهد شد. ابزارهای گردآوری تحقیق حاضر به قرار جدول ذیل است:

جدول شماره ۵: ابزارهای گردآوری تحقیق حاضر

توضیحات	ابزار استفاده	هدف
از پژوهش‌های پیشین، خبرگان و مدیران ارشد ادارات شهر دستجرد	مبانی نظری تحقیقات پیشین	شناسایی شاخص‌ها
کارشناسان اجرایی و کارکنان عالی‌رتبه ادارات شهر دستجرد	پرسشنامه مقیاسات زوجی	ارزیابی شاخص‌ها

در این پژوهش پس از تعریف موضوع و ابعاد آن، عوامل مؤثر بر راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد، استخراج و سپس با استفاده از روش دلفی چهار مرحله‌ای، توزیع پرسشنامه به صورت حضوری انجام گردید. در دور اول عوامل مؤثر بر راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد که از پژوهش‌های پیشین استخراج شده بودند، برای تعیین میزان اهمیت آن‌ها در اختیار اعضا قرار گرفت. علاوه بر این، از آنان خواسته شد که ایده‌های خود را در مورد عواملی که در این لیست نیستند ارائه کنند. در دور دوم، مجموعه عواملی که در دور اول پیشنهاد شده بودند، برای تعیین میزان اهمیت در اختیار آنان قرار گرفت. در دورهای سوم و چهارم، نظر اعضا درباره عواملی که در دورهای اول و دوم تشخیص داده شده بودند، مجدداً دریافت شد. انجام روش دلفی پس از انجام دور چهارم و دستیابی به اتفاق نظر مطلوب پایان یافت.

پرسشنامه دور اول دلفی به صورت حضوری بین اعضای پانل (۸ نفر) توزیع گردید که پس از یک هفته، پیگیری برای دریافت پاسخ آغاز گشت. لازم به توضیح است که در دور اول دلفی، لیست عوامل مؤثر بر راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد، که از پژوهش‌های پیشین استخراج شده بود ارائه گردید. به علاوه از پاسخ‌دهندگان خواسته شد تا عواملی را که در بخش اول پرسشنامه موجود نبودند ولی از نظر پاسخ‌دهندگان مهم و کلیدی به حساب می‌آمدند را مطرح کنند. عوامل تکراری که با بخش اول پرسشنامه یکسان بودند حذف گردید و پرسشنامه‌ی دور دوم دلفی که حاوی مؤلفه‌های مندرج از پژوهش‌های پیشین و دور اول روش دلفی بودند طراحی گردید. در پرسشنامه دور دوم پاسخگو باید نظر خود را درباره‌ی میزان تأثیر هر یک از عوامل مستخرجه از پژوهش‌های پیشین و دور اول روش دلفی با انتخاب یکی از گزینه‌های موجود در مقابل آن‌ها اعلام می‌کرد که این گزینه‌ها در قالب طیف لیکرت (۱= تأثیر بسیار کم، ۲= تأثیر کم، ۳= تأثیر متوسط، ۴= تأثیر زیاد و ۵= تأثیر بسیار زیاد) بوده است. میانگین و انحراف استاندارد سوالات در دور دوم محاسبه گردید و در این دور نقطه برش ۳/۵ قرار گرفت، یعنی سوالاتی که دارای میانگین کمتر از ۳/۵ بودند حذف گردیدند. پرسشنامه دور سوم روش دلفی، شامل مجموعه عواملی است که میانگین آن‌ها در دور دوم بالاتر از ۳/۵ بودند، در این بخش پاسخ‌دهنده باید مجدداً نظر خود را درباره میزان تأثیر هر یک از عوامل با انتخاب یکی از گزینه‌های در مقابل آن‌ها اعلام کند. در این بخش نیز میانگین و انحراف معیار هر یک از سوالات نیز مجدداً محاسبه شد و در این دور سوالاتی که میانگین آن‌ها کمتر از ۳/۷ بودند حذف گردیدند. یعنی نقطه برش در دور سوم روش دلفی ۳/۷ در نظر گرفته شد. پس از حذف سوالاتی که میانگین آن‌ها در دور سوم کمتر از ۳/۷ بودند دور چهارم روش دلفی با سوالاتی که میانگین آن‌ها بالاتر از ۳/۷ بودند برگزار گردید. پس از برگزاری دور چهارم روش دلفی سوالاتی که میانگین آن‌ها کمتر از عدد ۴ بودند حذف گردیده و بقیه سوالات به عنوان پرسشنامه اصلی در نظر گرفته شد.

به دلیل آن که مسئله عوامل مؤثر بر راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد موضوعی است که مورد توجه مدیران و پژوهشگران قرار گرفته و لذا تحقیق و بررسی در این زمینه در حال انجام است. اما مقوله‌ای که رکن بداعت و نوآوری پژوهش کنونی را شکل می‌دهد، بررسی و دقیق شدن بر روی چند عنصر مهم به صورت تلفیقی استفاده از جمله: مسئولیت اجتماعی، نظام سلامت، رویکرد اسلامی و بررسی اثربخشی آن که مجموعه موارد مذکور، شاکله پژوهش را شکل داده، به نحوی که ضمن بهره‌گیری از آراء و نظریات محققین پیشین، به موضوع بدیعی نیز اشاره و پرداخته شده باشد.

جدول شماره ۶ آراء و نظریات محققین پیشین و شناسایی راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی

موضوع	بعد	شاخص	منبع
شناسایی راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد	مقررات حسابداری و حسابرسی	ضوابط هیئت بازرسی	کیم و همکاران (۲۰۲۱)، جنانسوار و رنجیت (۲۰۲۰)، شاهمرادی و همکاران (۱۳۹۹)، کاکویی ازبرم (۱۳۹۷)، صدیق (۱۳۹۷)، صالب‌یا و همکاران (۱۳۹۷)
		بازنگری موسسات اسلامی	
	مسئولیت همگانی	مسئولیت اجتماعی	کیم و همکاران (۲۰۲۱)، جنانسوار و رنجیت (۲۰۲۰)، شاهمرادی و همکاران (۱۳۹۹)، کاکویی ازبرم (۱۳۹۷)، صدیق (۱۳۹۷)، صالب‌نیا و همکاران (۱۳۹۷)
		مشتری مداری	
مسئولیت حقوق شهروندی			
مسئولیت اقتصادی			
اصول تجارت		صداقت	کیم و همکاران (۲۰۲۱)، جنانسوار و رنجیت (۲۰۲۰)، شاهمرادی و همکاران (۱۳۹۹)، کاکویی ازبرم (۱۳۹۷)، صدیق (۱۳۹۷)، صالب‌نیا و همکاران (۱۳۹۷)
		توسعه دانش	
		تعاون و همکاری	
		عدالت	
نظام اخلاقی		اخلاق اسلامی	کیم و همکاران (۲۰۲۱)، جنانسوار و رنجیت (۲۰۲۰)، شاهمرادی و همکاران (۱۳۹۹)، کاکویی ازبرم (۱۳۹۷)، صدیق (۱۳۹۷)، صالب‌نیا و همکاران (۱۳۹۷)
		اخلاق همکاری	
		اخلاق سازمانی	
		اخلاق مشتری مداری	
		اخلاق حرفه ای	

نمودار شماره ۱: شناسایی راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد

در این پژوهش با توجه به این که پرسشنامه موردنظر بر اساس تکنیک دلفی و نظرات خبرگان بدست آمده است بنابراین به خودی خود از اعتبار و روایی لازم برخوردار می‌باشد. هم‌چنین در این تحقیق به‌منظور تعیین پایایی آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده است. این روش برای محاسبه هماهنگی درونی ابزار اندازه‌گیری که خصیصه‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کند به کار می‌رود. برای محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ابتدا باید واریانس نمره‌های هر زیرمجموعه سؤال‌های پرسشنامه و واریانس کل را محاسبه کرد.

در تحقیق حاضر برای تعیین پایایی پرسشنامه اول (خبرگان) از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که میزان آن ۰٫۸۷۹ بدست آمد که با توجه به این که این مقدار از ۰٫۷ بیش‌تر شده است بنابراین پرسشنامه اول از پایایی قابل قبول برخوردار است. هم‌چنین در پرسشنامه دوم به علت استفاده از آزمون t برای تحلیل داده‌ها باید نرخ ناسازگاری به دست آمده از این تکنیک به‌عنوان مبنای کار جهت صحت پایایی پرسش‌نامه که بر مبنای مقایسات زوجی طراحی شده است، قرار گیرد. چنان چه نرخ به‌دست آمده پایین‌تر از ۰٫۱ باشد می‌توان پایایی پرسش‌نامه دوم را پذیرفت. با توجه به نرخ ناسازگاری بدست آمده پایایی پرسشنامه اثبات گردید.

۴-۵. روش‌ها و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این پژوهش پس از استخراج داده‌های موردنظر از طریق پرسشنامه خبرگان و روش دلفی و مقایسات زوجی، از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ برای بدست آوردن میانگین و انحراف معیار مربوط به نظرات خبرگان در پرسشنامه اول و از اکسل برای رتبه‌بندی عوامل شناسایی شده استفاده شد. بعد از جمع‌آوری عوامل مذکور جهت نهایی شدن عوامل، این عوامل در اختیار خبرگان سازمان قرار گرفته و مهم‌ترین آن‌ها تلخیص شد. سپس با آزمون t تجزیه و تحلیل اطلاعات صورت پذیرفت.

۵. نتیجه‌گیری

جهت شناسایی راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد، تعداد ۷ نفر از خبرگان و مدیران ارشد ادارات شهر دستجرد، شرکت کرده‌اند.

از منظر جنسیت، اکثریت نمونه‌های تحقیق «مرد» می‌باشند.

از منظر سن، اکثریت نمونه‌های تحقیق «بیش از ۵۰ سال» می‌باشند.

از نظر تحصیلات، اکثریت نمونه‌های تحقیق دارای مدرک «دکتری» می‌باشند.

جهت شناسایی راهکارهای ارتقاء مسئولیت اجتماعی در ادارات شهر دستجرد، تعداد ۱۵ نفر از کارشناسان اجرایی و کارکنان عالی‌رتبه ادارات شهر دستجرد، شرکت کرده‌اند.

از منظر جنسیت، اکثریت نمونه‌های تحقیق «مرد» می‌باشند.

از منظر سن، اکثریت نمونه‌های تحقیق «۴۰ تا ۴۹ سال» می‌باشند.

از نظر تحصیلات، اکثریت نمونه‌های تحقیق دارای مدرک «کارشناسی ارشد» می‌باشند.

مسئولیت همگانی

- مسئولیت اجتماعی
- مشتری مداری
- مسئولیت حقوق شهروندی

تفسیر نتیجه آزمون: در تبیین این یافته‌ها می‌توان بیان کرد که زمانی تصور بر این بود که سازمان‌ها و تولیدکنندگان صرفاً در مقابل سهامداران و کارکنان مسئولند و یا اینکه می‌بایست بهترین محصول مصرفی را با قیمت پایین‌تر و کیفیت بالاتر به دست مشتری برسانند غافل از اینکه محصول چه آثار و عواقب ثانوی داشته باشد. رقابت شدید، افزایش جمعیت و کمیابی منابع، آلودگی محیط باعث به وجود آمدن رویکردهای نوین به سازمان و مدیریت شد که تعهد و مسئولیت

اجتماعی نیز نتیجه آن تحولات بود. در واقع شاید بتوان گفت که مطرح شدن این مسئولیت پاسخی بود به نیازها و چالش‌های محیطی. «گراهام» و «کترا» معتقدند حمایت از محیط خارجی اختیاری نبوده بلکه یک بخش مهم از فرایند کسب‌وکار به حساب می‌آید. مسئولیت اجتماعی، شرکت به طور همه جانبه به مشتری نگریسته و حتی مشکلات زیست محیطی یا رفاه بلندمدت او را نیز در نظر می‌گیرد. استوارت و سالمون، مسئولیت اجتماعی را چنین تعریف می‌کنند: مسئولیت اجتماعی شرکت بر شیوه‌ای از مدیریت دلالت دارد که طبق آن سازمان‌ها فعالیت‌هایی را انجام می‌دهند که اثر مثبتی بر جامعه و ترفیع کالاهای عمومی داشته باشد. در واقع نگرش استوارت و سالمون بر این مبنا بود که خواهان حذف آثار منفی سازمان بر جامعه هستند و سعی بر آن داشتند بتوانند تغییر نگرش و رفتار مصرف‌کنندگان را در پی داشته باشند. برخی صاحب‌نظران پا را فراتر گذاشته و سازمان‌ها را متعهد به ارتقای رفاه جامعه دانسته‌اند سرتو و گریف، از این دسته‌اند. کنت هاتن و ماری هاتن معتقدند بی‌توجهی بنگاه به ذینفع‌های خارجی سبب بروز مشکلاتی برای مصرف‌کننده کالای آن بنگاه می‌شود.

نتایج تحقیق با نتایج تحقیقات کاکویی از برم (۱۳۹۷)، خدادادی (۱۳۹۶)، امینی مطلق (۱۳۹۵)، فرل و همکاران (۲۰۱۸) در یک راستا می‌باشد.

اصول تجارت

- صداقت
- تعاون و همکاری
- عدالت

تفسیر نتیجه آزمون: در تبیین این یافته‌ها می‌توان بیان کرد که در جامعه پرتحول و پویای امروزی همه سازمان‌ها در فضایی کسب و کار می‌کنند که علاوه بر لزوم رعایت هنجارهای سازمانی، باید تامین رضایت بسیاری از عوامل خارجی سازمان را تحت پارادایم «مسئولیت پذیری اجتماعی» مد نظر داشته باشند. تغییرهای فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، و فناوری در دنیای امروز، افراد و سازمان‌ها را به انجام مسئولیت‌های اجتماعی برای کار اخلاقی‌تر و به شیوه‌ای انسان دوستانه‌تر سوق می‌دهد. یکی از مشکلات سازمان‌ها در رابطه با مسئولیت اجتماعی، فقدان برنامه مسئولیت اجتماعی است، چرا که مدیران فاقد درک درستی از این برنامه‌ها و منافع و مزایای حاصل از آن هستند. باید به این مسئله توجه داشت که مسئولیت سازمان‌ها نسبت به جامعه و عامه مردم فراتر از ارائه خدمت و تهیه کالا است. سازمان‌ها باید نسبت به حل و فصل مشکلات جامعه همت گمارند و امکانات مالی و انسانی خود را در این راه بکار گیرند، موارد متعددی گویای این واقعیت است که اگر سازمان‌ها مهارت‌گسیخته به سوی اهداف خود یکه تازی کنند، جامعه و مصالح آن را زیر پا خواهند نهاد و خیر عامه فدای منفعت سازمان خواهد شد. مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها موضوعی

حساسیت برانگیز و عامل اساسی حیات هر سازمانی به شمار می‌آید. سازمان‌ها بایستی به تاثیر فعالیتهای خود بر محیط پیرامون و افراد جامعه توجه داشته باشند.

نتایج تحقیق با نتایج تحقیقات شاهمرادی و همکاران (۱۳۹۹)، فیاضی آزاد (۱۳۹۴)، صفرزاده (۱۳۹۳)، کیم و همکاران (۲۰۲۱)، هور و همکاران (۲۰۱۹) در یک راستا می‌باشد.

نظام اخلاقی

- اخلاق اسلامی
- اخلاق سازمانی
- اخلاق مشتری مداری
- اخلاق حرفه‌ای

تفسیر نتیجه آزمون: در تبیین این یافته‌ها می‌توان بیان کرد که پیش از آن که مفهوم مسئولیت اجتماعی مطرح شود تأکید بر اخلاق در حوره سازمان و مدیریت بود. اصول اخلاقی در کسب و کار نیز حکم می‌کند که شرکت‌ها مطلع باشند که فعالیت‌هایشان چگونه منافع دیگران را تحت تاثیر قرار می‌دهد. اخلاق ضمانت قانونی برای اجرا ندارد اما مسئولیت بطور آشکار بر ضمانت اجرایی اصول و ضوابط، تأکید دارد. لازمه موفقیت سازمان‌ها، رهبری و مدیریت مبتنی بر ارزش‌های اخلاقی است. بدین لحاظ سازمان‌ها برای انجام وظایف با بیشترین کارایی و اثربخشی و در نتیجه تحقق مأموریت‌ها و اهداف، علاوه بر رعایت استانداردها و قواعد سازمانی و قانونی، به مجموعه‌ای از رهنمودهای اخلاقی نیاز دارند که آن‌ها را در این امر یاری نموده و با ایجاد هماهنگی و ثبات رویه، حرکت آن‌ها را به سمت وضعیت مطلوب تسهیل کنند. گسترش شبکه‌های ارتباطی و نیز سیستم‌های انتقال اطلاعات، باعث افزایش آگاهی مردم نسبت به حقوق خود و نیز قدرت گروه‌های اجتماعی شده و در نتیجه انتظارات اجتماعی از سازمان‌ها را بالا برده است. هر چند هدف اصلی سازمان‌ها افزایش سود است، اما آن‌ها در عصر اطلاعات و جهانی شدن برای دستیابی به موفقیت باید به انتظارات اجتماعی و احکام اخلاقی واکنش مناسب نشان دهند و به بهترین نحو این گونه انتظارات را با هدف اقتصادی سازمان تلفیق کنند تا دستیابی به اهداف بالاتر و والاتری را امکان پذیر سازند. مدیریت اخلاق مدار با رعایت اخلاق کار و مسئولیت اجتماعی از طریق افزایش مشروعیت اقدامات سازمان، استفاده از مزایای ناشی از افزایش چندگانگی و افزایش درآمد، سودآوری و بهبود مزیت رقابتی، موفقیت سازمان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. بنابراین سازمان‌ها با ایجاد یک برنامه مدیریت اخلاق می‌توانند اخلاقیات را در محیط کار مدیریت کرده و حتی در شرایط آشفته نیز عملکرد اخلاقی خود را حفظ کنند و از این طریق بر نحوه برخورد با ارباب رجوع، کارکنان، سرمایه گذاران، سهام داران و سایر مؤسسات و شرکت‌های رقیب و به طور کلی جامعه، در راستای ایفای نقش مسئولیت اجتماعی، تأثیر مناسب بگذارند.

نتایج تحقیق با نتایج تحقیقات فیاضی آزاد (۱۳۹۴)، کیم و همکاران (۲۰۲۱)، ژو و ژو (۲۰۲۰)، فرل و همکاران (۲۰۱۸) در یک راستا می‌باشد.

فرصت‌های بخش

۱-قرار گرفتن در مسیرهای توسعه با توجه به داشتن آب‌وهوای خوب و برخوردار از پتانسیل‌های گردشگری.

۲-قابلیت‌های تبدیل بخش خلجستان به یکی از شهرهای گردشگری کشور با توجه به کوهستانی بودن و داشتن جاذبه‌های گردشگری خوب در منطقه.

۳-ایجاد بستر سرمایه‌گذاری داخلی در زمینه بوم‌گردی و گردشگری در روستاهای بخش.

۴-قابلیت تبدیل بخش خلجستان در حوزه و منطقه دهستان قاهان به قطب باغداری و صادرات محصولات کشاورزی و باغداری با ایجاد کارگاه‌های فرآوری و بسته‌بندی محصولات غذایی و داروهای گیاهی.

۵-وجود شهرک گلخانه کوثر و رزمند که به تولید و صادرات محصولات صیفی به استان و استان‌های همجوار مبادرت می‌ورزد.

۶-وجود بسترهای لازم جهت تبدیل روستاهای گیو منصورآباد و شماره طینوج ورزنه و سناوند جهت تولید انگور و محصولات کشاورزی در حوزه صیفی‌جات.

۷-پیش‌بینی آینده‌ای روشن برای شهر دستجرد جهت تبدیل به شهرستان با توجه به قطب و ظرفیت‌های توریستی

۸-وجود مراکز حساسی همچون ایستگاه‌های فشارشکن گاز اردوگاه‌های تفریحی ادارات مخازن ذخیره آب شرب.

۹-وجود حوزه علمیه سجادیه برادران در شهر دستجرد که عامل مهمی در ارتقاء فرهنگ عمومی بخش دارد.

۱۰-وجود ادارات در بخش هم‌چون تبلیغات اسلامی و کتابخانه و شهرداری، مراکز بهداشت، جهاد کشاورزی، بانک‌ها، آبفا، برق، گاز و غیره در سهولت دسترسی اهالی بخش به خدمات دولتی و اداری مؤثر و مفید است.

۱۱-احداث جاده دوبانده سه راه باغیک به دستجرد به طول بیست کیلومتر و یا رفع نقاط حادثه‌خیز و اصلاح آن‌ها که می‌توان در این جاده با ایجاد مجتمع خدماتی و تفریحی نه تنها زمینه

سرمایه‌گذاری و اشتغال‌یابکاران را فراهم نمود بلکه در رشد و توسعه بخش و دسترسی آسان مسافران به خدمات و امکانات رفاهی را فراهم ساخت. همچنین ایجاد پل غیرهمسطح در سه‌راهی باغیک دستجرد که بعضاً با توجه به این که مسیر تردد کامیون می‌باشد منجر به ایجاد تصادفات جاده‌ای می‌گردد.

۱۲- با توجه به وسعت منطقه و راه‌های مواصلاتی بخش به استان‌های هم‌جوار و قرار گرفتن در مسیر تردد مسافران استان‌های شرق و غرب و جنوب کشور با احداث و ایجاد پیست‌های ماشین‌سواری و موتورسواری و اسب‌دوانی در منطقه از بخش نسبت به جذب گردشگران و ایجاد اشتغال در منطقه اقدام نمود.

۱۳- پیگیری جذب سرمایه‌گذاران و ایجاد کارگاه‌های تولیدی در روستاهای بخش هم‌چون جوراب بافی، محصولات فرهنگی تسبیح‌سازی، صنایع دستی هم‌چون حکاکی روی چوب، سنگ تراشی، نگین و انگشترسازی و بسته‌بندی محصولات کشاورزی (توت خشک و چای به) عرقیات گیاهی، صنایع پوشاک، جاجیم، گلیم و گبه‌بافی، کارگاه‌های تولید قارچ، بلدرچین، شتر مرغ، پرندگان زینتی و غیره با توجه به موقعیت جغرافیائی و گردشگری بخش.

۱۴- وجود مجتمع گردشگری-تفریحی دهکده سلامت صبا با سرمایه‌گذاری بالغ بر ۳۳۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال افتتاح شده و سهم بزرگی در ایجاد اشتغال و جذب توریست و گردشگر در منطقه ایفا می‌نماید.

۱۵- طرح‌های اشتغال‌زائی اوقاف و امور خیریه در روستاهای بخش در کنار امامزاده‌های واجب‌التعظیم هم‌چون احداث گلخانه در سناوند، تولید گل محمدی گیاهان داروئی و مهمانسرا در فوجرد، اقامتی در بناپر، کاروانسرا در طینوج، بوم‌گردی در کهندان و توسعه آن‌ها در بیش‌تر روستاهای بخش با عنایت به کوهستانی و گردشگری و جذابیت منطقه.

۱۶- منطقه نمونه گردشگری دشت بهشت در اراضی نابه که سهم بسزائی در جذب گردشگران و ایجاد اشتغال در منطقه و بخش دارد که می‌توان با حمایت از آن و رفع موانع موجود و ایجاد زیرساخت‌های لازم از جمله گاز در این زمینه گام‌های مؤثری برداشت.

۱۷- ایجاد بسترهای مناسب جهت دایر نمودن بازارچه‌های دائمی عرضه محصولات کشاورزی، لبنی، صیفی‌جات، عرقیات گیاهی، صنایع دستی و پوشاک، محصولات فرهنگی، صنایع دستی (کیف دوزی، انگشتر و نگین، حکاکی روی چوب و سنگ‌های تزئینی، گلیم و جاجیم و گبه) در جهت رشد و توسعه صنعت توریسم و جذب گردشگران و ایجاد اشتغال و مهاجرت معکوس جوانان از شهرها به بخش و در نتیجه افزایش جمعیت و جذب امکانات و توسعه شهر.

۱۸- وجود ناحیه صنعتی دستجرد با مساحت ۹۵۵ هکتار و توسعه آتی آن ۵۰۰ هکتار و تقویت آن با ایجاد زیرساخت‌های لازم و توسعه آن جهت جذب سرمایه‌گذاران برای ایجاد و تأسیس کارخانه و کارگاه و ایجاد اشتغال برای جوانان بیکار بخش.

چالش‌ها

۱- عدم شبانه‌روزی شدن مرکز خدمات جامع سلامت دستجرد به‌ویژه داروخانه که به‌صورت مداوم مردم به آن اعتراض دارند. ولی بحث شبانه‌روزی نمودن داروخانه با عنایت به این‌که سرانه جمعیت و نصاب لازم طبق قانون را ندارند و مراکز روستایی می‌بایست در دو شیفت کاری به مردم خدمات دهند با پیگیری‌هایی که صورت گرفت و درحال حاضر تا ساعت ۹ شب فعال بوده و علاوه بر آن داروهای مورد نیاز و اورژانسی در درمانگاه وجود دارد تا به محض مراجعه و نیاز افراد تحویل داده شود.

۲- آب‌رسانی به روستاهای بخش از سرشاخه‌های دز که چندین مرتبه پیگیری شد و مکاتبات انجام‌شده و طرح مطالعاتی آن مسیر خود را طی کرده و به‌شرط وجود اعتبار سایر امور لازم انجام خواهد شد چراکه کمبود آن در سال‌های گذشته صدمات زیادی را به کشاورزان و باغداران تحمیل نمود و مراجعات و درخواست‌های بیشتر اهالی در زمینه رفع مشکل آب‌رسانی بوده که در صورت اجرای این پروژه از خط انتقال ساوه، مشکلات ناشی از آن مرتفع خواهد شد.

۳- نبود امکانات آموزشی هم‌چون واحدهای دانشگاهی و رشته‌های تحصیلی مورد علاقه دانش‌آموزان در شهر دستجرد موجب مهاجرت خانواده‌های آنان به شهر قم می‌شوند.

۴- وجود موانع قانونی جهت جذب سرمایه‌گذاران با توجه به نبود فضای مناسب برای تولیدکنندگان و ایجادکنندگان کارگاه‌های تولیدی در روستاها

۵- نبود زمین مناسب جهت دامداری سنتی در اطراف روستاها موجبات مهاجرت جوانان به شهر قم و سایر شهرهای اطراف را فراهم می‌نماید.

۶- ملی اعلام نمودن زمین‌ها در بیش‌تر روستاها که در برخی و بیش‌تر موارد یا خانه‌هایی برای سکونت ساخته شده‌اند چندین سال است که در آن سکنی گزیده‌اند و یا در اراضی کشاورزی می‌کنند و این امر ناشی از عدم بازنگری در نقشه‌هوائی قانونی منابع طبیعی (سال ۱۳۴۱ الی ۱۳۴۳) می‌باشد.

۷- عدم تعریض جاده سه راهی باغیک به دستجرد و رفع نقاط حادثه‌خیز و اصلاح آن‌ها

۸- وجود و اشتغال اتباع بیگانه افغانه و بعضاً پاکستانی که برخی از آن‌ها غیرمجاز هستند و در گلخانه کوثر مشغول به فعالیت هستند و در برخی از روستاها و شهر دستجرد در کارهای کارگری ساختمانی و یا دامداری‌ها و مرغداری‌ها کار می‌کنند.

۹- اجاره واحدهای گلخانه کوثر توسط کارگران افغانی و اخذ دستمزد بالا در روستاها و کارخانجات و دامداری‌ها باعث بیکاری جوانان ایرانی شده و این امر خود موجبات سوق افراد و جوانان به طرف مواد مخدر و فراغات غیر معقول را فراهم و بستر آن را بوجود می‌آورد.

۱۰- ایستگاه‌های فشار شکن گاز طبیعی که بدون حفاظ لازم و کمبود نگهداری و فاقد دوربین‌های مدار بسته می‌باشد ضرورت اجتناب ناپذیری است تا در این رابطه تصمیماتی اتخاذ گردد.

۱۱- افزایش انواع سرقت‌ها در زمینه سیم و کابل برق و وسایل ایستگاه‌های فشار شکن گاز؛ با توجه به افزایش قیمت سیم‌های برق و سود کلان از بابت فروش آن، افرادی که اکثراً از معنادین و سارقین و احتمالاً کارگرانی که قبلاً در شرکت‌های توزیع برق استان مشغول بوده و در حال حاضر از آن منتزع شده‌اند اقدام به سرقت کابل برق از ساختمان‌های نیمه کاره و هم‌چنین تیرهای برق می‌نمایند.

۱۲- قاچاق و توزیع مواد مخدر با توجه به انتقال آن از شهرها و استان‌های هم‌جوار هم‌چون تفرش، ساوه و آشتیان. با عنایت به این که بخش خلیجستان در محور مواصلاتی ساوه، آشتیان و تفرش و هم‌چنین از طریق سلفچگان به شهرها و استان‌های جنوبی قرار داشته و متصل و بیش‌تر قاچاق مواد مخدر از یزد و کرمان و استان‌های جنوبی به مرکز کشور و سایر استان‌ها قاچاق می‌شود.

۱۳- نبود امکانات بین راهی در جاده‌های سلفچگان به دستجرد، دستجرد به ساوه و تفرش از قبیل پلیس راه در سه راهی سبزعلی، مجتمع بین راهی (امداد خودرو و خدماتی)، پاسگاه انتظامی در دره کهندان و غیره؛ با عنایت به این که جاده دستجرد به تفرش و ساوه و آشتیان محل تردد بیش‌تر مسافران از تهران و شهرهای دیگر به قصد استفاده از طبیعت و آب و هوای خوب و مناسب، می‌باشد نبود امکاناتی از قبیل پاسگاه و مجتمع بین راهی ک سایر موارد خدماتی فوق تردد در این مسیر را با مشکلاتی مواجه نموده که در صورت بروز مشکل نقض فنی و یا تصادف در جاده‌های مذکور تردد کنندگان در محورهای صدرالاشاره را با مشکل مواجه می‌نماید.

۱۴- خرید و فروش زمین در روستاهای بخش به اتباع بیگانه منجمله افغانه؛ با عنایت به این که روستاهای بخش خلیجستان از جمله دهستان دستجرد در منطقه‌ای خوش آب و هوا قرار دارند اکثر افغانه در این روستاها اقدام به خرید زمین مسکونی به نام فرد دیگری نموده و مابین خود و آن فرد قولنامه و توافقنامه دیگری مکتوب کرده و اقدام به ساخت و ساز می‌نمایند و این خود عامل مهمی در بالا رفتن قیمت زمین و هم‌چنین سوء استفاده مشاوران املاک در افزایش قیمت و تفکیک بدون مجاز اراضی و فروش آن‌ها به افغانه و هم‌چنین ایجاد هرج و مرج در عدم اخذ پروانه ساختمانی می‌شود.

۱۵- ساخت‌وسازهای غیر مجاز در روستاهای بخش از جمله در ونان، انجیله، کهندان و سایر روستاها و به‌ویژه دره ونان به نویس؛ با توجه به داشتن آب و هوای مناسب که ده درجه با قم فرق

دارد و خنک‌تر می‌باشد، منطقه‌ای ییلاقی به حساب می‌آید، جوانان و مردم قم را تشویق می‌نماید تا با خرید زمین در روستاهای فوق که قیمت آن یک پنجم قیمت قم می‌باشد اقدام به ساخت و ساز نموده و گاهاً بدون آگاهی و سوء استفاده مشاوران املاک عرصه‌های ملی را مورد تجاوزات خویش قرار داده و نه تنها باعث از بین رفتن منابع ملی می‌شوند بلکه موجبات تشویق بیش‌تر مردم به تصرف اراضی طبیعی را فراهم آورده و شاهد یک بی‌نظمی در منطقه خواهیم بود.

۱۶- توزیع مواد مخدر و مشروبات الکلی از سایر استان‌های هم‌جوار با عنایت به ییلاقی بودن منطقه و خوشگذرانی برخی از جوانان که از تهران و غیره به بخش می‌آیند: با عنایت به اهداف خصمانه دشمن در کشاندن جوانان که اهرم‌های تأثیرگذار در تصمیم‌گیری و پیشرفت و تعالی کشور بوده، به اعمال خلاف و مسخ فرهنگی آنان جهت مشغول نمودن فکر و ذکر آنان به عدم ابتکار و نوآوری در حوزه‌های علمی و فن آوری تکنولوژی، کارگاه‌هایی در سطح بخش گزارش می‌شود که اقدام به تولید مشروبات الکلی می‌نمایند.

۱۷- حفر چاه‌های غیر مجاز توسط افراد و اشخاص: از آن‌جایی که با توجه به کمبود آب که یک مایه حیاتی برای انسان‌های بشمار می‌رود و از طرفی با توجه به خشکسالی‌های گذشته که در استان قم و اهمیت آن برای کشاورزان و دامداران نه تنها برای کشاورزان و دامداری و کمبود آب شرب بهداشتی در روستاها، افرادی با حفر چاه‌های غیر مجاز اقدام به فروش آب نموده و از این طریق منافع زیادی را کسب می‌نمایند، هم‌چنین مالکین بعضی از مرغداری‌ها و دامداری‌های بدون اخذ مجوز اقدام به حفر چاه نموده و از این طریق بدون پرداخت آب‌بها منافع زیادی کسب نموده و در فصول گرم سال، مردم را با کمبود شدید آب مواجه می‌نمایند.

پیشنهادهات

۱- شبانه‌روزی نمودن مرکز خدمات جامع سلامت دست‌جرد و داروخانه شبانه‌روزی با رفع موانع قانونی و پیشنهاد به مجلس شورای اسلامی جهت مستثنی نمودن مناطق و بخش‌های گردشگری از قانون مراکز روستائی

۲- توسعه ناحیه صنعتی دست‌جرد با توجه به تکمیل ظرفیت و تقویت زیر ساخت‌های آن به منظور جذب سرمایه‌گذاران و احداث کنندگان کارخانجات و کارگاه‌های تولیدی در راستای افزایش اشتغال

۳- پیگیری جهت تخصیص اعتبارات لازم به منظور اجرای عملیات آبرسانی به روستاهای بخش از پروژه عظیم آبرسانی سد دز از خط انتقال ساوه که توسط مسئولین محترم استان و نمایندگان مجلس پیگیری شده است.

۴- تصویب تأسیس امکاناتی از قبیل پاسگاه انتظامی در دره کهنندان (صدور مجوز از نیروی انتظامی و ساخت آن از طرف نیکوکاران بخش) پلیس راه در سه راهی سبزیلی با کیوسک راهنمایی و رانندگی، امداد خودرو در سه راهی سبزیلی یا در جاده دستجرد به ساوه.

۵- رفع موانع قانونی برای سرمایه‌گذاران صنایع کم آب بر و بدون آلودگی جهت تأسیس کارخانجات صنعتی در اراضی غیر از شهرک‌ها و نواحی صنعتی.

۶- تصویب در اختیار گذاشتن مدارس بلا استفاده در روستاها جهت سرمایه‌گذاری و دایر کنندگان کارگاه‌های تولید پوشاک و صنایع دستی و بسته‌بندی بصورت ۶ ساله به بخشداری‌ها واگذار شود و بخشداری‌ها در اختیار تولیدکنندگان قرار دهند تا سرمایه‌گذاران آن مدارس را احیا نموده و با فراغ خیال به تولید و اشتغال بپردازند و بانک‌ها نیز در اعطای تسهیلات اشتغال‌زایی با مشکل مواجه نشوند.

۷- سهل الوصول نمودن اعطای زمین و مجوز تأسیس دامداری سنتی به جوانان در روستاها جهت تأسیس دامداری سنتی و ایجاد اشتغال و تشویق جوانان به مهاجرت معکوس

۸- پیگیری و دستور اجرای رفع نقاط حادثه خیز و اصلاح پیچ‌های خطرناک جاده دستجرد از سه راهی باغیک تا دستجرد، با توجه به اینکه تعریض و دوبانده نمودن آن هزینه بالایی را نیاز دارد.

۹- تسریع در صدور مجوز گازکشی به منطقه نمونه گردشگری دشت بهشت از طریق مقامات استان

۱۰- در زمینه کنترل اتباع غیر مجاز همکاری کلیه ارگان‌های ذیربط را می‌طلبد تا با قاطعیت با آن عده از کارفرمایانی که اقدام به در اختیار گذاشتن واحدهای گلخانه‌ای خود به اتباع غیر مجاز یا مجاز فاقد پروانه اشتغال می‌دهند برخورد قانونی نمایند (اقدامات لازم در این مورد انجام شده و جلسات لازم تشکیل شده و هر هفته بازدید مستمر از گلخانه صورت می‌گیرد).

۱۱- ایستگاه‌های فشار شکن به دوربین و حفاظت‌های امنیتی مجهز شوند و نگهبانان افزایش یابند البته مکاتباتی در این زمینه با شرکت گاز انجام شده است.

۱۲- همکاری شورای هماهنگی مبارزه با مواد مخدر، بسیج و نیروی انتظامی و دادگستری در افزایش گشت‌زنی‌ها و دایر نمودن پست‌های ایست و بازرسی در گلوگاه‌ها و راه‌های فرعی و روستایی و بخش و همکاری اعضای شوراهای اسلامی و دهیاران در معرفی عاملین آن (انجام می‌شود ولی تقویت می‌خواهد).

۱۳- عدم تأیید قولنامه‌های خرید زمین خریداری شده توسط اتباع که بنام فرد ایرانی خریداری می‌نمایند توسط شوراها و دهیاران و شناسایی آن افراد و معرفی به نیروی انتظامی و همکاری لازم (تأکیدات لازم شده است).

۱۴- عدم بکارگیری افراد در شرکت‌های پیمانکاری اداره برق بدون تأیید گزینش و حراست و افزایش گشت‌زنی در شهر دستجرد و روستاها توسط نیروی انتظامی و بسیج و برخورد قاطع بازدارنده از طرف دادگاه عمومی (جلسات لازم در این مورد تشکیل و پیگیری لازم انجام شده و اقداماتی هم‌چون کابل برگردان نمودن کابل برق‌ها صورت گرفته ولی تقویت اعتباری لازم را می‌خواهد).

۱۵- گشت زنی توسط تیم مشترک بخش‌داری، جهاد، منابع طبیعی، نیروی انتظامی و دادگستری در عرصه‌های ملی، باغات روستاهای بخش جهت جلوگیری از ساخت و سازهای غیر مجاز و همکاری شوراهای دهیاران روستاها با ارگان‌های فوق در جهت معرفی افراد خاصی (در حال انجام است).

۱۶- تشکیل تیم‌های گشت زنی توسط عوامل شرکت سهامی امور آب منطقه‌ای استان و شناسایی حفرکنندگان چاه‌های غیر مجاز و معرفی به دادگستری جهت برخورد قانونی و همکاری شوراهای دهیاران.

منابع

- آتشبار، توحید (۱۳۹۶). «ارزیابی طرح تحول سلامت از دید سیاست‌گذاری سلامت، اقتصادی، بودجه‌ای و بیمه‌ای». *پایان نامه دکتری تخصصی، دانشگاه تربیت مدرس*.
- احمدی، سید علی اکبر؛ فیض‌آبادی، حوریه (۱۳۹۰). «بررسی ارتقاء سرمایه اجتماعی بر بهبود عملکرد سازمان (نمونه‌ی موردی: سازمان‌های ستادی شهرداری تهران)». *مدیریت دولتی، دوره ۳، شماره ۶، صص ۵۴-۳۵*.
- احمدی، علی (۱۳۹۷). «بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و توسعه پایدار گردشگری استان ایلام». *پایان نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی باختر ایلام، دانشکده مدیریت و حسابداری*.
- ازکیا، مصطفی؛ غفاری، علما رضا؛ ایمانی، علی؛ احمدرض، رشید (۱۳۸۹). *نظریه‌های اجتماعی معاصر با رویکرد توسعه*. تهران: نشر علم.
- اکبری، امین (۱۳۸۳). «نقش سرمایه اجتماعی در مشارکت، بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر مشارکت سیاسی و اجتماعی». *پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم اجتماعی تهران*.
- احمدی یعقوب (۱۳۸۵). «سرمایه‌ی اجتماعی، جامعه‌ی مدنی و دموکراسی»، *اطلاعات سیاسی اقتصادی، خرداد و تیر*.
- اشرفی، مرتضی (۱۳۹۴). «بررسی زمینه‌ها، علل و امکان وقوع انقلاب رنگی در جمهوری اسلامی ایران». *فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی، سال دوازدهم، شماره ۴۰*.
- بوردیو، پیر (۱۳۸۱). *نظریه کنش، دلایل عملی و انتخاب عقلانی*. ترجمه‌ی سیدمرتضی مردی‌ها، تهران: نقش و نگار.
- بوردیو، پیر (۱۳۸۴). *شکل‌های سرمایه در سرمایه اجتماعی*. ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان، به‌کوشش کیان تاجبهبش، تهران: شیرازه.
- بیاتانی، علی رضا (۱۳۹۷). «نقش سرمایه اجتماعی بر توسعه اکوتوریسم (مطالعه موردی روستای پس قلعه)». *پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علم و فرهنگ تهران، دانشکده علوم گردشگری*.
- پانام، رابرت؛ کلمن، جیمز و دیگران (۱۳۸۴). *سرمایه اجتماعی*. ترجمه افشین خاکباز و حسین پویان، به‌کوشش کیان تاجبخش، تهران: نشر شیرازه.
- تاج‌الدین، محمد؛ تقی، محمد؛ درویش، مریم (۱۳۸۸). «ارکان ارزیابی عملکرد منابع انسانی»، *مقالات تدبیر، شماره ۲۰۳، صص ۴۷-۴۱*.
- تاجبخش، کیان (۱۳۸۵). *سرمایه اجتماعی، اعتماد دموکراسی و توسعه*. تهران: نشر شیرازه.
- جعفرزاده، مهدی؛ زینالی، محمد (۱۳۹۳). «بررسی تأثیر مسئولیت اجتماعی بر ارزش شرکت»، *دومین کنفرانس ملی پویایی مدیریت، توسعه اقتصادی و مدیریت مالی، شیراز، شرکت پندار اندیش رهپو*.
- جوادیان، لیل (۱۳۹۵). «شناسایی و اولویت بندی موانع جهت اجرای بهینه طرح تحول سلامت با استفاده از روش‌های AHP و TOPSIS و ارائه راهکار مناسب»، *پایان نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی روزبهان، دانشکده مدیریت و حسابداری*.
- صالحی امیری، سیدرضا (۱۳۸۷). *سرمایه اجتماعی*. تهران: مجمع تشخیص مصلحت نظام، پژوهشکده تحقیقات استراتژیک.

فقیه، محمد علی (۱۳۹۷). «الگوی توسعه سرمایه اجتماعی بنیاد شهید و امور ایثارگران». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی، پردیس تحصیلات تکمیلی خودگردان.

فیلد، جان (۱۳۸۶). سرمایه اجتماعی. ترجمه‌ی غلامرضا غفاری و حسین رضانی، تهران: کویر.

فاصل، رضا؛ میری آشتیانی، الهام (۱۳۸۷). آسیب‌های اجتماعی ایران، نگاهی به آینده. تهران: پژوهشکده تحقیقات استراتژیک.

فوکویاما، فرانسیس (۱۳۸۶). پایان نظم: سرمایه‌ی اجتماعی و حفظ آن. ترجمه‌ی غلامعباس توسلی، تهران: حکایت قلم.

کلمن جیمز سمیونل (۱۳۸۶). بنیادهای نظریه اجتماعی. ترجمه‌ی منوچهر صبوری، تهران: نشر نی.

مارتین، ریزر (۱۳۸۷). تحولات سرمایه اجتماعی، نگاهی به شواهد (مجموعه مقالات میانی مفهوم سرمایه اجتماعی)، ترجمه محمد مهدی شجاعی، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Examining and explaining the strategies and solutions to promote social responsibility in Dastjard offices of Qom

Ali Dehparour,¹ Morteza Ashrafi² and Hassan Bafrani³

Date of received: 2022/08/01

Date of Accept: 2022/10/17

Abstract

The purpose of this research was to investigate and explain the strategies and solutions for promoting social responsibility in Dastjard offices of Qom. This research is descriptive-survey in terms of practical purpose and method. The statistical population in the qualitative part was experts and senior managers of Dastjard city offices, and in the quantitative part, executive experts and high-ranking employees of Dastjard city offices. First, according to the existing literature in this field, the effective factors on the strategies for promoting social responsibility in Dastjard city offices were identified, and then, using the four-step Delphi method, the questionnaire was distributed in person. In the first round, the factors influencing the strategies for promoting social responsibility were identified. In the offices of Dastjard city, which were extracted from previous researches, they were provided to the members to determine their importance. In addition, they were asked to provide their ideas about factors that are not on this list. In this research, to determine the reliability of the first questionnaire (experts), Cronbach's alpha method was used, and its value was 0.879, which is more than 0.7, so the first questionnaire has acceptable reliability. Also, in the second questionnaire, due to the use of t-test for data analysis, the inconsistency rate obtained from this technique should be used as the basis for the reliability of the questionnaire, which is designed based on pairwise comparisons. It was proved. After collecting the distributed questionnaires and analyzing these data, the prioritization of the identified indicators was described as follows: business principles have the highest priority. Everyone's responsibility has the second priority. The criterion of moral system has the third priority.

Keywords: *public responsibility, principles of business, moral system, social responsibility, Dastjard city administrations.*

Citation (APA 6th ed. / APSA)

Dehparour, Ali; Ashrafi, Morteza; Bafrani, Hassan(2022). "Examining and explaining the strategies and solutions to promote social responsibility in Dastjard offices of Qom". Quarterly Journal of Research in History, Politics and Media. Vol. 5, Num. 3, S.No. 19, pp. 117 - 144.

¹. *Master of Public Administration, Department of Management, Tolo Mehr Institute of Higher Education, Qom. Iran. Email: alidehparvar2000@gmail.com*

². *Assistant Professor, Department of Political Science, Strategic Studies Institute of Crimea (S). Shiraz, Iran. Email: mortezaashrafi110@gmail.com.*

³. *Governor of Khaljastan District, Qom, Iran.*

References

- Ahmadi, Seyyed Ali Akbar; Faizabadi, Horiyeh (2018). "Investigation of the promotion of social capital on the improvement of the organization's performance (case example: headquarters organizations of Tehran Municipality)", *Public Administration*, Volume 3, Number 6, pp. 35-54. (in Persian)
- Ahmadi, Ali (2017). "Investigating the relationship between social capital and sustainable tourism development in Ilam Province". Master's thesis, Bakhtar Ilam Institute of Higher Education, Faculty of Management and Accounting. (in Persian)
- Azkiya, Mustafa; Ghaffari, Alamreza; Imani, Ali; Ahmadrez, Rashid (1389). *Contemporary social theories with a development approach*. Tehran: Science. (in Persian)
- Akbari, Amin (1383). "The role of social capital in participation, investigating the effect of social capital on political and social participation", Master's thesis, Tehran University of Social Sciences. (in Persian)
- Ahmadi Yaqub (1385). "Social capital, civil society and democracy", *political economic information*, Khordad and Tir. (in Persian)
- Ashrafi, Morteza (2014). "Investigation of the grounds, causes and possibility of color revolution in the Islamic Republic of Iran", *Islamic Revolution Studies Quarterly*, 12th year, number 40. (in Persian)
- Atshbar, Tawheed (2016). "Evaluation of the health transformation plan from the perspective of health, economic, budget and insurance policies". Doctoral dissertation, Tarbiat Modares University. (in Persian)
- Bourdieu, Pierre (2001). *Theory of action, practical reasons and rational choice*. Translated by Syed Morteza Mardiha, Tehran: Naqsh and Negar.
- Bourdieu, Pierre (2004). *Forms of capital in social capital*. Translated by Afshin Khakbaz and Hasan Pouyan, Kian Tajbeh's efforts, Tehran: Shiraz.
- Bayatani, Ali Reza (2017). "The role of social capital on the development of ecotourism (a case study of Pas Qala village)". Master's thesis, Tehran University of Science and Culture, Faculty of Tourism Sciences. (in Persian)
- Pantham, Robert; Coleman, James and others (1384). *Social capital*. Translated by Afshin Khakbaz and Hossein Pouyan, with the efforts of Kian Tajbakhsh, Tehran: Shirazeh Publishing.
- Tajuddin, Mohammad; Taghi, Mohammad; Darvish, Maryam (1388). "Elements of Human Resources Performance Evaluation", *Tadbir Essays*, No. 203, pp. 47-41. (in Persian)
- Tajbakhsh, Kian (1385). *Social capital, trust, democracy and development*. Tehran: Shirazeh Publishing. (in Persian)
- Jafarzadeh, Mehdi; Zainali, Mohammad (2013). "Investigating the impact of social responsibility on company value", the second national conference on dynamics of management, economic development and financial management, Shiraz, Pandar Andish Rahpo Company. (in Persian)

- Javadian, Leila (2015). "Identifying and prioritizing obstacles for the optimal implementation of the health transformation plan using AHP and TOPSIS methods and providing a suitable solution", Master's thesis, Rozbahan Institute of Higher Education, Faculty of Management and Accounting. (in Persian)
- Salehi Amiri, Seyed Reza (2007). *Social capital*. Tehran: Expediency Council, Strategic Research Institute. (in Persian)
- Faqih, Muhammad Ali (2017). "Social Capital Development Model of Martyr Foundation and Veteran Affairs". Master's thesis, Allameh Tabatabai University, Self-Government Graduate School. (in Persian)
- Field, John (1386). *Social capital*. Translated by Gholamreza Ghafari and Hossein Ramezani, Tehran: Kavir.
- Fazil, Reza; Miri Ashtibani, Elham (2007). *Iran's social harms, a look into the future*. Tehran: Strategic Research Institute. (in Persian)
- Fukuyama, Francis (1386). *The end of order: social capital and its preservation*. Translated by Gholam Abbas Tusli, Tehran: Hakait Qalam.
- Coleman James Samuel (1386). *Foundations of social theory*. Translated by Manouchehr Sabouri, Tehran: Nei Publishing House.
- Martin, Razer (1387). *Developments of social capital, a look at the evidence (a collection of articles on the basics of the concept of social capital)*, translated by Mohammad Mahdi Shujaei, Tehran: Publications of the Research School of Cultural and Social Studies of the Ministry of Science, Research and Technology.

پروفیسر شہناز گل خان

پروفیسر جامعہ اسلامیہ

پشاور